

Med andre ord

Helhetstenkeren

Forskeren og solidaritetsmennesket
Tore Linné Eriksen fyller 75 år.

Halle Jørn Hanssen
2. mai 2020

PÅ KONTORET: Tore Linné Eriksen har virket som forsker, forfatter og aktivist i to mannsaldre. Foto: Tom Henning Bratlie

Ingen nordmann kan mer om Afrika enn Tore Linné Eriksen. Neppe noen har formidlet mer til folk i Norge og Norden om Afrika enn han. I dette, som mye annet, er han en ener. Når han i dag 2. mai feirer sin 75-årsdag, opplever han endelig den hyllesten som han skulle ha hatt for lenge siden. Hans siste bok «Afrika» er et mesterverk, og den har fått stor og fortjent omtale. Men enda viktigere, den er i løpet av fem måneder solgt i et antall på over 6000 og blitt folkelesning. Professoren i historie, utviklingsforskeren og den faglitterære forfatteren viser i denne boka også sin sterke side som folkeopplyser, for boka er både en lærebok og en bok for folk flest om Afrika. Dersom vi ikke var midt i koronatiden, ville jubilanten for resten av året hatt de fleste dagene fulle med foredrag og bokpresentasjoner i Norge og Norden. Den politiske rabulisten fra 1960-årene som er like rød på 75-årsdagen, er blitt en folkekjær forteller.

Tore Linné Eriksen vokste sammen med to brødre opp i en i en typisk arbeiderklassefamilie på Kolbotn. Faren var billakkerer og mora frisør. Han var skoleflink, men det var ingen realskole eller gymnas på Kolbotn. Kommunen hadde imidlertid et par plasser på Katedralskolen i Oslo for sine flinkeste elever. Katta var en eliteskole i første rekke for borgerskapets døtre og sønner. For Tore var møtet med miljøet på Katta et kultursjokk, men han fant etter hvert likesinnede. I en årbok fra den tiden står det: «Han kunne alt om atomvåpen, Afrika, Nato og EF, var lynkjapp i tanken og drepene i replikken.» Da Albert Luthuli fikk Nobels fredspris i 1961, var 16 år gamle Tore Linné Eriksen å finne i fakkeltøget.

Etter Katta studerte han statsvitenskap før han tok hovedfag i historie med Afrika som hovedtema. Etter dette flyttet han med sin kone Agnete, som var ansatt i Norad, og dattera Helle til Lusaka i Zambia som utreder for svenske Sida. Da han kom hjem i 1978, fikk han jobb ved Nordiska Afrikainstitutet i Uppsala. Han var deretter et par år sjefredaktør for humaniora og samfunnsvitenskap i Universitetsforlaget. I 1981 ble han stipendiat på Norsk utenrikspolitisk institutt (Nupi) og flyttet etter en tid igjen til Lusaka og arbeidet der som forsker for Nupi og UN Institute for Namibia. Noen år seinere var han tilbake på Nupi. I 1997 ble han ansatt ved Utviklingsstudiet ved Høgskolen i Oslo (nå Oslomet), og i 2007 ble han professor samme sted.

Eriksen har et omfattende forfatterskap bak seg og har skrevet eller bidratt med artikler i minst 50 bøker. Jeg nevner «Underutvikling» (1974),

«The Political Economy of Namibia» (1985), «Den vanskelige bstanden» (1987), «Norge og verden etter 1940» (1993), «Nelson Mandela. Et liv i kamp mot rasisme og undertrykkelse» (2002), «Det første folkemordet i det tjuende århundret, Namibia 1903–1908», (2007), «Globalhistorie 1750–1900. En sammenvevd og delt verden» (2010), «Sør-Afrikas historie. Førkoloniale samfunn, apartheid og frigjøring» (2016) og altså «Afrika. Fra de første mennesker til i dag» (2019). Han fikk Brageprisen for lærebøkene «Norge og verden fra 1850 til 1940» og «Norge og verden etter 1940», og Kulturrådets pris for beste fagbok for barn og ungdom for boka om Mandela.

«Den politiske rabulisten er blitt en folkekjær forteller»

Annonse

I tillegg til det faglige forfatterarbeidet, forskningen og ikke minst undervisningen, har Tore også hatt et omfattende og mangesidig politisk engasjement. I 1964 var han med og dannet Operasjon Dagsverk, og i 1968 var han formann i Det Norske Studentersamfund. Han har også hatt verv i Fellesrådet for Afrika, Nei til EU, Attac, Utviklingsfondet, Handelskampanjen og Sosialistisk Venstreparti.

Tore Linné Eriksen har alltid vært en sterk og tydelig stemme på venstresiden. Han har både et meget velutviklet retoriske talent og kan bruke kården i replikker så det svir. Hans penn er skarp.

Tore Linné Eriksen:

Som forsker stiller han strenge krav til seg selv om vitenskapelige kriterier og profesjonalitet som å gjøre rede for ulike synspunkter og ikke underslå kunnskap som svekker egne meninger. Men fordi han samtidig er politisk aktivist, er han som forsker blitt utsatt for en grad av kritisk saumfaring som andre forskere ikke opplever.

22. februar 1975 satt Tore Linné Eriksen sammen med 29 andre i første vogn da Dovreekspressen frontkolliderte med et annet tog ved Tretten stasjon. Han var en av tre som overlevde, men fikk en alvorlig hjernerystelse og måtte ligge i ro i flere måneder. Da begynte han å lytte på musikk og klassikere som Bach, Mozart og Vivaldi. Musikken ble en terapi, og siden har han vært en stor musikkelsker.

Det finnes mange spor etter Tore Linné Eriksens virke også internasjonalt, særlig i Namibia. Han laget på 1980-tallet den store nasjonale bibliografien om Namibia som finnes i Namibias riksarkiv under navnet; «The Tore Linné Eriksen Collection.» En amerikansk forsker som fulgte hans arbeid om Namibia den gang, brukte disse uttrykkene om Tores arbeidsmåte: *Power, Passion and Purpose* (kraft, engasjement og formål).

Da kronprins Harald og kronprinsesse Sonja skulle feire bryllup i 1968, ble Tore invitert fordi han da var formann i Det Norske Studentersamfund. Han måtte takke nei fordi han var med på bedriftslaget i fotball i Pax forlag og skulle spille kamp samme kveld. Uteble forsvarsbastionen Tore, risikerte laget å rykke ned. De vant kampen.

Ellers har Tore Linné Eriksen i liten grad blitt vist noen form for vennlig oppmerksomhet fra det offisielle Norge. Han har for eksempel aldri blitt invitert som gjest av noen utenriksminister, utviklingsminister eller Norad-direktør i forbindelse med offisielle besøk av afrikanske ledere eller kulturelle personligheter.

Tore er helhetstenker, men han vet også at ingen kan hjelpe alle, men at alle kan hjelpe noen. I forbindelse med 75-årsdagen har han typisk nok, på Facebook, ønsket at venner skal gi et bidrag til Dråpen i Havet, som driver med solidaritet i praksis for flyktningbarna på de greske øyene.

Vi roper et rungende hurra for solidaritetsmennesket, Afrika-vennen, den politiske aktivisten og akademikeren Tore Linné Eriksen på hans 75-årsdag.

Del artikkelen

joe.hall@online.no

MENINGER

Kronikk 5. apr.

De svakeste og sykeste i samfunnet kan komme til å måtte bøte med livet for den permanente bevæpningen av norsk politi, *skriver Stein Lillevolden.*

Frankrike 4. apr.

Rassemblement Nationals leder er rammet av regler hun selv har gått i bresjen for – og får nå støtte selv fra sine argeste konkurrenter, *skriver Vibeke Knoop Rachline.*

Kronikk 3. apr.

Rødt-duoen ble tatt godt imot i Sveits: «Lei av bullshit og tåkeprat», *skriver Sofie Marhaug og Mímir Kristjánsson.*